C/2024/1981

18.3.2024 г.

Становище на Европейския комитет на регионите относно „Европейска карта за хора с увреждания и европейска карта за паркиране за хора с увреждания“

(C/2024/1981)

Докладчик: Marko VEŠLIGAJ, кмет на Преграда

Отправни документи:

Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания

COM(2023) 512 final

Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за разширяване на приложното поле на Директива [XXXX] по отношение на граждани на трети държави, законно пребиваващи в държава членка

COM(2023) 698 final

I. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ

Изменение 1

Член 2, параграф 2 (добавя се нов параграф)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Настоящата директива се прилага за обезщетенията и социалното подпомагане, посочени в член 2, параграф 2, букви б) и в), при следните условия: — ***за притежателите на европейска карта за хора с увреждания, които се преместват в друга държава членка с цел работа или обучение, докато техният статут на лица с увреждания преминава повторна оценка и докато не бъде официално признат от компетентните органи в приемащата държава членка; и*** — ***за притежателите на европейска карта за хора с увреждания, участващи в програма на ЕС за мобилност, през целия период на действие на тази програма. В ситуации, които отговарят на тези условия, държавите членки гарантират, че лицата, притежаващи европейска карта за хора с увреждания, имат достъп до обезщетенията и социалното подпомагане, посочени в член 2, параграф 2, букви б) и в).***

Изложение на мотивите

Предлага се да се запази ограничено прилагане за определени групи, като се направи изключение за студенти, работници и участници в програма на ЕС за мобилност с увреждания само по отношение на член 2, параграф 2, буква б) и буква в), а не за буква а), която по всяка вероятност ще обхване повечето социални обезщетения за хора с увреждания. Този подход постига баланс между запазването на основната цел на директивата и преодоляването на опасенията, свързани с достъпа до социалноосигурителни обезщетения, и натиска, който това може да създаде върху системите за социална сигурност, а оттам и върху местните и регионалните власти. Същевременно той има за цел да удовлетвори искането на организациите на гражданското общество за предоставяне на временен достъп до предимствата, предоставяни от европейската карта за хора с увреждания и европейската карта за паркиране за хора с увреждания.

Изменение 2

Член 5, параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато притежателите на европейска карта за хора с увреждания посещават или пътуват до държава членка, различна от тази, в която пребиват, те получават достъп до всякакви специални условия или преференциално третиране, предлагани по отношение на услугите, дейностите и съоръженията, посочени в член 2, параграф 1, при равни условия като предоставените на хората с увреждания, които притежават удостоверение за хора с увреждания, карта за хора с увреждания или друг официален документ, с който се признава статутът им на лица с увреждания в тази държава членка.	Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че когато притежателите на европейска карта за хора с увреждания посещават или пътуват до държава членка, различна от тази, в която пребиват, те получават достъп до всякакви специални условия или преференциално третиране, предлагани по отношение на услугите, дейностите и съоръженията, посочени в член 2, параграф 1, ***или в ситуациите, посочени в член 2, параграф 3,*** при равни условия като предоставените на хората с увреждания, които притежават удостоверение за хора с увреждания, карта за хора с увреждания или друг официален документ, с който се признава статутът им на лица с увреждания в тази държава членка.

Изложение на мотивите

Свързано с изменение 1, отнасящо се до член 2.

Изменение 3

Член 6, параграф 4

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Европейската карта за хора с увреждания се издава или подновява от държавата членка на пребиваване директно или при подаване на заявление от страна на лицето с увреждания. Тя се издава и подновява ***в рамките на същия срок, определен в приложимото национално законодателство за издаването на удостоверения за хора с увреждания, карти за хора с увреждания или друг официален документ, с който се признава статутът на лице с увреждания***.	Европейската карта за хора с увреждания се издава или подновява от държавата членка на пребиваване директно или при подаване на заявление от страна на лицето с увреждания. Тя се издава и подновява ***безплатно за бенефициера и в разумен срок, считано от датата на подаване на заявлението, който не надвишава 60 дни, при условие че увреждането вече е официално признато съгласно националното законодателство***.

Изложение на мотивите

За да се приложат подобренията, въведени с европейската карта за хора с увреждания и европейската карта за паркиране за хора с увреждания, получаването и подновяването на двете карти трябва да бъде гарантирано в разумен срок. Освен това притежателите на картите не трябва да бъдат обременявани с допълнителни разходи. Следва обаче да се отбележи, че оценката на увреждането съгласно националните правила е от основно значение за спазването на срока от 60 дни за издаването и подновяването на двете карти и следва да се предвидят изключения във връзка с този период на оценка.

Изменение 4

Член 6, параграф 4 (добавя се нов параграф)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Държавите членки гарантират, че лицата с увреждания или определените представители, действащи от тяхно име и с тяхно одобрение, могат да обжалват решение на компетентните органи относно издаването, подновяването или отнемането на европейска карта за хора с увреждания.

Изложение на мотивите

Допълнение, с което се цели да се засили видимостта на самоопределянето на хората с увреждания и да се подчертае, че те имат достъп до същите правни инструменти като хората без увреждания.

Изменение 5

Член 9

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. Държавите членки осигуряват публичен достъп до условията и правилата, практиките и процедурите за издаване, подновяване или отнемане на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания в достъпни формати, включително в цифрови формати***, а при поискване*** и в помощни формати, ***поискани от*** хора с увреждания.	1. Държавите членки ***и, по целесъобразност — местните и регионалните власти,*** осигуряват публичен достъп до условията и правилата, практиките и процедурите за издаване, подновяване или отнемане на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания в достъпни формати, включително в цифрови формати и в помощни формати ***за*** хора с увреждания***, обръщайки специално внимание на хората със слухови, зрителни или когнитивни увреждания, например чрез достъпна информация на националните жестомимични езици и лесни за четене формати***.
2. Държавите членки предприемат подходящи мерки за повишаване на осведомеността сред обществеността и информират хората с увреждания, включително по достъпни начини, относно съществуването и условията за получаване, използване или подновяване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания.	2. Държавите членки ***и, по целесъобразност — местните и регионалните власти,*** предприемат подходящи мерки за повишаване на осведомеността сред обществеността и информират хората с увреждания, включително по достъпни начини, относно съществуването и условията за получаване, използване или подновяване на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания.
3. Държавите членки предприемат всички необходими стъпки за избягване на риска от подправяне или измами и активно се борят с неправомерното използване и подправянето на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания.	3. ***Държавите членки и, по целесъобразност — местните и регионалните власти, предприемат подходящи мерки за повишаване на осведомеността на обществеността и за информиране на хората с увреждания, включително по достъпен начин, относно специалните условия или преференциалното третиране на национално, регионално и местно равнище, като използват всички информационни канали, включително на общинско равнище.***

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
4. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че притежателите на европейска карта за хора с увреждания или на европейска карта за паркиране за хора с увреждания връщат картите си на компетентния орган, когато условията, съгласно които са били издадени, вече не се изпълняват.	***4***. Държавите членки ***и, по целесъобразност — местните и регионалните власти,*** предприемат всички необходими стъпки за избягване на риска от подправяне или измами и активно се борят с неправомерното използване и подправянето на европейската карта за хора с увреждания и на европейската карта за паркиране за хора с увреждания.
5. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че в случай на злоупотреба или неправилна употреба на европейската карта за хора с увреждания или на европейската карта за паркиране за хора с увреждания, издадени от друга държава членка на тяхната територия, се информират компетентните органи в държавата членка, издала съответната карта. Държавата членка на издаване гарантира предприемането на подходящи последващи действия в съответствие с националното право или практика.	***5***. Държавите членки ***и, по целесъобразност — местните и регионалните власти,*** предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че притежателите на европейска карта за хора с увреждания или на европейска карта за паркиране за хора с увреждания връщат картите си на компетентния орган, когато условията, съгласно които са били издадени, вече не се изпълняват.
6. Държавите членки извършват проверки за спазването на задълженията, произтичащи от европейската карта за хора с увреждания или европейската карта за паркиране за хора с увреждания, както и на съответните права на хората с увреждания, притежаващи такива карти, и на придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) ги лице (а), включително личния(ите) им асистент(и).	***6***. Държавите членки ***и, по целесъобразност — местните и регионалните власти,*** предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че в случай на злоупотреба или неправилна употреба на европейската карта за хора с увреждания или на европейската карта за паркиране за хора с увреждания, издадени от друга държава членка на тяхната територия, се информират компетентните органи в държавата членка, издала съответната карта. Държавата членка на издаване гарантира предприемането на подходящи последващи действия в съответствие с националното право или практика.
7. Информацията, посочена в параграфи 1 и 2 от настоящия член, се предоставя безплатно по ясен, изчерпателен, лесен за ползване и лесно достъпен начин, включително чрез официалния уебсайт на частните оператори или публичните органи, когато има такъв, или чрез други подходящи средства съгласно съответните изисквания за достъпност на услугите, определени в приложение I към Директива (ЕС) 2019/882.	***7***. Държавите членки ***и, по целесъобразност — местните и регионалните власти,*** извършват проверки за спазването на задълженията, произтичащи от европейската карта за хора с увреждания или европейската карта за паркиране за хора с увреждания, както и на съответните права на хората с увреждания, притежаващи такива карти, и на придружаващото(ите) или подпомагащото(ите) ги лице(а), включително личния(ите) им асистент(и).
	8. Информацията, посочена в параграфи 1 и 2 от настоящия член, се предоставя безплатно по ясен, изчерпателен, лесен за ползване и лесно достъпен начин, включително чрез официалния уебсайт на частните оператори или публичните органи, когато има такъв, или чрез други подходящи средства съгласно съответните изисквания за достъпност на услугите, определени в приложение I към Директива (ЕС) 2019/882.
	9. Комисията гарантира, че на държавите членки и на техните местни и регионални власти се предоставя подходящо финансиране за покриване на разходите за административните процедури, физическото издаване на картата, предоставянето на информация и кампанията за повишаване на осведомеността, както и други свързани с това разходи.

Изложение на мотивите

С настоящото изменение следва да се поясни, че МРВ играят ключова роля в прилагането на европейската карта за хора с увреждания и европейската карта за паркиране за хора с увреждания и поради това с тях следва да се провеждат консултации в по-голяма степен. Освен това те имат за задача да информират целевите си групи за картата за хора с увреждания и за картата за паркиране за хора с увреждания по достъпен начин, като работят ежедневно с хората с увреждания. И накрая, за тази цел е важно МРВ да не бъдат изправени пред допълнителни финансови предизвикателства, а да бъдат подкрепяни в това отношение от европейското равнище.

Изменение 6

Член 11, параграф 4

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка, в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.	Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество***, с хора с увреждания и техните представителни организации, както и със съответните изпълнителни административни органи на местно и регионално равнище***.

Изложение на мотивите

Целта на настоящото изменение е да се гарантира участие и наблюдение от страна на онези, за които се предполага, че ще се възползват от прилагането на въпросната директива. Чрез прякото си участие хората с увреждания могат непосредствено да споделят своите експертни познания и опит с цел създаване на по-приобщаващо законодателство. Освен това местните и регионалните власти също имат значителен опит, тъй като повечето въпроси, свързани с хората с увреждания, се разглеждат на тяхното политическо равнище.

Изменение 7

Член 12, параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Комисията се подпомага от комитет. Той е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.	Комисията се подпомага от комитет ***и включва пълноценно представителни организации на хората с увреждания***. Той е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

Изложение на мотивите

Настоящото изменение отразява искането на няколко заинтересовани страни, представляващи хората с увреждания.

Изменение 8

Член 15

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
1. Държавите членки гарантират, че частните оператори или публичните органи осигуряват публичен достъп до информация за всички специални условия или преференциално третиране съгласно член 5 в достъпни формати.	1. Държавите членки ***и, по целесъобразност — местните и регионалните власти,*** гарантират, че частните оператори или публичните органи осигуряват публичен достъп до информация за всички специални условия или преференциално третиране съгласно член 5 в достъпни формати, ***включително чрез достъпна информация, която се предоставя по аудио-визуален начин или на прост език. За тази цел следва да се предостави финансиране от ЕС, както е посочено в член 9.***

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
2. Държавите членки насърчават частните оператори или публичните органи доброволно да осигурят специални условия или преференциално третиране за хората с увреждания.	2. Държавите членки ***и, по целесъобразност — местните и регионалните власти,*** насърчават частните оператори или публичните органи доброволно да осигурят специални условия или преференциално третиране за хората с увреждания.
[…]	[…]

Изменение 9

Член 16, параграф 4

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
В доклада на Комисията се отчитат гледните точки на хората с увреждания, на заинтересованите икономически субекти и на съответните неправителствени организации, включително организациите, представляващи хората с увреждания.	В доклада на Комисията се отчитат гледните точки на хората с увреждания***, на органите на изпълнителната власт на местно и регионално равнище,*** на заинтересованите икономически субекти и на съответните неправителствени организации, включително организациите, представляващи хората с увреждания.

II. **ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ:

1. приветства инициативата на Европейската комисия за установяване на общ стандартизиран модел за европейска карта за хора с увреждания и европейска карта за паркиране за хора с увреждания като ефективна мярка за гарантиране на свободата на движение с възможно най-голяма независимост за хората с увреждания и правото на равно третиране и възможности по отношение на достъпа до стоки и услуги на разположение на обществеността;

2. счита, че целите на тази инициатива не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен на национално равнище, тъй като с нея конкретно се създават карти на равнището на Европейския съюз (ЕС), даващи възможност на хората с увреждания да отстояват правата си на условия за паркиране и резервирани места или друго преференциално третиране при използването на услуги, дейности или съдържание в държава членка, различна от тяхната държава на пребиваване, които поради мащаба и последиците от действието могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на ЕС. Следователно предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност;

3. припомня предходното си становище относно „Стратегия за правата на хората с увреждания“ ([1]), изтъквайки значението на привеждането на новата директива в съответствие с всеобхватните принципи, установени в предходното становище; подчертава необходимостта от цялостен подход, който да гарантира практичността на новата инициатива, но се основава и на по-широки съображения за достъпност, независимост и равни възможности за хората с увреждания;

4. приветства също така отделното предложение на Комисията COM/2023/698 (final) за разширяване на приложното поле на директивата по отношение на граждани на трети държави, законно пребиваващи в държава членка. Това е необходимо разширяване на обхвата на директивата, за да се предотврати не само всякаква дискриминация между гражданите на ЕС и гражданите на трети държави, пребиваващи в Европейския съюз, но и за да се гарантира, че лицата, които се нуждаят от европейската карта за хора с увреждания и европейската карта за паркиране за хора с увреждания имат и равен достъп до тях;

5. изтъква факта, че настоящата директива няма за цел да хармонизира различните критерии за допустимост, условия или процедури за оценка за придобиване на статут на лице с увреждания, а оставя тази компетентност на държавите членки в съответствие с принципа на субсидиарност;

6. приветства факта, че моделът гарантира равен достъп до специални условия или преференциално третиране за всички хора с увреждания, притежаващи европейска карта за хора с увреждания или европейска карта за паркиране за хора с увреждания, и че информацията се предоставя в достъпни формати в съответствие със съответните изисквания на приложение I към Директива 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета ([2]);

([1]) ОВ C 300, 27.7.2021 г., стр. 24.

([2]) Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година за изискванията за достъпност на продукти и услуги (ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70).

7. счита, че общите стандартизирани модели за европейска карта за хора с увреждания и европейска карта за паркиране за хора с увреждания в настоящото предложение не надхвърлят необходимото и пропорционалното за отстояване на правата на хората с увреждания по отношение на свободата на движение и правото на равно третиране и възможности по отношение на достъпа до услуги и дейности в ЕС;

8. подчертава необходимостта от точно определяне на обхвата на директивата поради различните процедури и механизми в държавите членки за утвърждаването на преференциалното третиране, както и от ясно определяне на услугите и дейностите, обхванати от директивата, които следва да бъдат разграничени от услугите и дейностите в областта на социалната сигурност, социалната закрила или социалното подпомагане, които не са обхванати от нея;

9. препоръчва обхватът на европейската карта за хора с увреждания да бъде разширен, за да обхване услугите за социална сигурност по време на преходните периоди, когато става въпрос за обучение или наемане на хора с увреждания в друга държава членка. Това разширяване се предлага не само за периода до установяването на пълни права в новата държава членка, но и за краткосрочни престои като младежки обмен, студентски обмен, стажове, професионално обучение и др. Това е от решаващо значение, тъй като лицата с увреждания, които се преместват в друга държава, често се сблъскват с пропуски в социалноосигурителните права; по този начин се премахва дискриминацията, подобрява се равнопоставеността в полза на хората с увреждания и им се дава възможност да отстояват напълно правото си на свободно движение — една от четирите основни свободи, на които се основава ЕС, както предполага принципът на равно третиране;

10. подчертава значението на местните и регионалните власти за ефективното прилагане на директивата, и по-специално на публичните органи в туристическите дестинации, в съответствие с техните правомощия, които могат да включват например осигуряване на подходящи места за паркиране, контрол на достъпа до услуги, дейности и съоръжения за притежателите на карти, осигуряване на редовни проверки за предотвратяване на злоупотреби и др.;

11. подчертава ролята на местните и регионалните власти в предоставянето на програми за обучение на гражданите, особено на хората с увреждания, относно техните права и възможности като притежатели на карти, но също и за длъжностните лица, служителите и частните субекти. Това е от особено значение за туристическите дестинации, предлагащи свързани с туризма продукти и услуги (напр. възложители на обществени поръчки, здравни специалисти, работници в областта на гражданската защита, екскурзоводи, туроператори, транспортни оператори и др.);

12. подчертава по-специално необходимостта от обучение на персонала, който проверява верността на сертификатите за паркиране на превозните средства, както и от предприемане на всички необходими мерки за борба със злоупотребата с европейската карта за паркиране за хора с увреждания от водачи без увреждания; приветства предложението от гледна точка на предотвратяването на престъпления, тъй като в ЕС съществуват сериозни проблеми по отношение на злоупотребата, кражбата и фалшифицирането на такива карти. На тези проблеми би могло да се противодейства чрез системата, която трябва да бъде изградена за обмен на информация между държавите членки;

13. подчертава необходимостта от тясно и непрекъснато сътрудничество на местните и регионалните власти с доставчиците на услуги и от отчитане на важната роля на местните и регионалните власти за събирането на обратна информация, повишаването на ефективността и ползата от картите и споделянето на най-добри практики относно тяхното въвеждане;

14. подчертава, че европейската карта за хора с увреждания следва да допълва доказателството за увреждане, издадено на национално равнище и издавано отделно, и че издаването на картата, както във физическа, така и в електронна форма, следва да бъде безплатно за всички потребители, по тяхно искане, и че тази рамка ще се отнася до доказването на статута на лице с увреждания във всички държави членки;

15. подкрепя изискването за пълно зачитане на правата на неприкосновеност на личния живот и на защита на личните данни и прилагането на гаранции за обработването на лични данни в съответствие с Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД) ([3]), с акцент върху поверителността на информацията относно вида увреждане;

([3]) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

16. подчертава необходимостта от бързо прилагане на директивата и тясно сътрудничество с всички участващи заинтересовани страни, както и от интегриране на всички налични системи и регистри на равнището на държавите членки. Целта е да се насърчи полезността и на двете карти в ситуации, свързващи увреждания със специални права, като по този начин се намали административната тежест за публичните органи, включително местните и регионалните органи, например по отношение на правната несигурност, свързана с непризнаването на статута на лице с увреждания, по отношение на равното третиране и възможностите за достъп до стоки и услуги по време на пътуване;

17. подчертава необходимостта от бързо въвеждане на новия общ модел на европейска карта за паркиране за хора с увреждания, понеже голям брой хора с увреждания се придвижват с лично превозно средство, тъй като това е най-благоприятният или дори единственият начин за самостоятелно придвижване;

18. подчертава необходимостта от финансова подкрепа от страна на ЕС за местните и регионалните власти, за да се осигурят цифрови инструменти за въвеждането на европейската карта за хора с увреждания на местно и регионално равнище, като се вземе предвид фактът, че не всички местни и регионални власти в ЕС са създали цифров регистър на хората с увреждания и цифрови инструменти;

19. настоятелно призовава местните и регионалните власти да търсят активно европейски и национални средства в подкрепа на значителни инвестиции в подобрения и адаптиране на инфраструктурата като достъпни рампи и асансьори, за да осигурят осъществяването и доразвиването на проекти, които ще увеличат достъпността за хората с увреждания, подобрявайки непосредствено използваемостта и целесъобразността на картата чрез насърчаване на видимостта и достъпността на обществените сгради и услуги за хората с увреждания;

20. подчертава необходимостта от определяне на минимални стандарти за достъпност за хората с увреждания на европейско, национално и регионално равнище, както и значението на ежедневната видимост на картите, която се влияе положително от различните дейности на местно и регионално равнище, насочени към повишаване на качеството на живот на хората с увреждания чрез включването на картите в обществени услуги като транспорт и културни прояви, обучението на местните служители относно значението и използването на картите и др.;

21. счита, че местните власти играят ключова роля за популяризирането и повишаването на видимостта на картите, което може да се постигне чрез широк спектър от кампании за повишаване на осведомеността относно съществуването на картите, насочени към широката общественост, потенциалните ползватели на пропуски и доставчици на услуги, на всички езици на ЕС и в прости формати за четене и жестомимичен език, достъпни на най-високото равнище на съответствие (ААА) на Насоките за достъпност на уебсайтовете, относно съществуването на картите и условията за тяхното получаване, използване и подновяване.

Брюксел, 31 януари 2024 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите

Vasco ALVES CORDEIRO